

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
30 » *серпня*

Юрій БІДЗІЛЯ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПРОПЕДЕВТИЧНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Зарубіжна література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма практики «Пропедевтична педагогічна практика» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література».

Розробники:

Галас Алла Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ігнатович Олександра Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Кухта Марія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Товт Ольга Олександрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	третій	четвертий
Вид підсумкового контролю: диференційований залік Форма підсумкового контролю: диференційований залік усний	Семестр:	
	шостий	восьмий
	Індивідуальна робота:	
	90	45
	Самостійна робота:	
	45	90

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики «Пропедевтична педагогічна практика» є практичне пізнання здобувачами особливостей педагогічної діяльності та оволодіння способами її організації, уміння вирішувати професійні завдання відповідно до умов освітнього процесу; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності; оволодіння здобувачами сучасними методами, прийомами і формами організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти; формування у них професійно-педагогічної компетентності, позитивної мотивації педагогічної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність вирішувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання й характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність демонструвати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 5. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я здобувачів освіти (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 10. Здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу й систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами проходження практики «Пропедевтична педагогічна практика» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

ОК 18. Педагогіка;

ОК 19. Методика викладання української мови.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
<i>Знає</i> закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.	РН 2
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
<i>Уміє використовувати</i> інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	РН 6
<i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	РН 8
<i>Володіє формами та методами</i> виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, <i>уміє</i> відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.	РН 9
<i>Здатний проєктувати</i> психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, <i>уміє</i> виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.	РН 10
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	РН 11
<i>Володіє</i> комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), <i>здатний</i> удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.	РН 15
<i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.	РН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики «Пропедевтична педагогічна практика»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
<i>Знання</i> основ педагогічної діяльності та її організацію в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти; передового практичного досвіду вчителів-словесників; інноваційних форм та методів проведення занять з української мови та літератури, зарубіжної літератури. <i>Уміння</i> опановувати нові знання та самовдосконалюватися; співставляти теоретичні знання з української мови та літератури, зарубіжної літератури з практичними потребами закладів загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти; проєктувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище; критично працювати з теоретичними та науково-практичними джерелами, навчально-методичною літературою знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології; здійснювати наукові пошуки в галузі фахових дисциплін; утілювати нові методичні ідеї у практику; створювати наочний матеріал. <i>Володіння</i> навичками толерантного спілкування, професійної комунікації; здатністю презентувати результати своїх досліджень та здійснювати самоаналіз.	РН 2, РН 5, РН 6, РН 8, РН 9, РН 10, РН 11, РН 15, РН 17

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази «Пропедевтичної педагогічної практики» визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і закладами загальної середньої освіти та закладами фахової передвищої освіти і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати заклади загальної середньої освіти та заклади фахової передвищої освіти.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством. При цьому на підприємствах, обраних об'єктами практики, повинні застосовуватися сучасні форми та методи викладання, організації освітнього процесу, працювати висококваліфіковані фахівці, які здатні створити відповідні умови здобувачам вищої освіти у здобутті професійних навичок.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедр оформлюється наказом ректора університету (для денної форми навчання) або розпорядженням декана (для заочної форми навчання).

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ»

№	Вид завдання
1.	Складання індивідуального плану.
2.	Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують організацію освітнього процесу в навчальному закладі.
3.	Неформальна освіта: навчання на онлайн-платформах (навчальні курси педагогічного спрямування, наявність сертифіката).
4.	Відвідування і спостереження занять. Здійснення записів і узагальнення основних рекомендацій педагогів щодо проведення різних форм занять.
5.	Підготовка і проведення фрагментів уроків.
6.	Моделювання і проведення фрагментів виховних заходів.
7.	Оформлення протоколів аналізу уроків (одного з української мови, одного з української літератури, одного із зарубіжної літератури).
8.	Підготовка звітної документації про проходження практики.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ»

№	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1.	Участь у настановчій нараді з питань проходження практики. Ознайомлення із загальним планом практики та її основними завданнями, формами роботи, робочою та звітною документацією, вимогами до її оформлення. Складання індивідуального плану роботи. Ознайомлення з навчальним закладом, спілкування з керівництвом, учителями закладу освіти, вивчення плану роботи, розпорядку дня закладу, вимог до учнів і вчителів; вивчення складу класу, індивідуальних особливостей учнів, відвідування уроків учителів, ознайомлення з календарним планом, вибір тем для проведення фрагментів занять, робота з навчально-методичною,	Перший тиждень

	науковою літературою, ведення записів у щоденнику практики. У закладах фахової передвищої освіти ознайомлення з освітньо-професійною програмою, навчальними планами, методичною, виховною роботою, ознайомлення з навчальною робочою програмою, навчально-методичною літературою, відвідування занять викладачів. Знайомство зі студентами групи, ознайомлення з планом виховних заходів.	
2.	Відвідування уроків з української мови та української літератури вчителів-предметників. Проведення студентами керованого спостереження педагогічного процесу з профільної навчальної дисципліни на занятті та оформлення результатів за відповідним алгоритмом. Ознайомлення з новаторським досвідом учителів, професіоналів-новаторів інших закладів освіти. Ознайомлення з підготовкою учнів до ЗНО / НМТ, предметних олімпіад та всеукраїнських мовно-літературних конкурсів, до написання наукових робіт МАН. Підготовка та проведення фрагментів занять; опрацювання фахової періодики, підготовка дидактичних матеріалів. Спостереження за роботою з класом відповідно до плану вчителя / класного керівника. Моделювання і проведення фрагментів виховних заходів під керівництвом педагога. Відвідування занять викладачів закладів фахової перед вищої освіти. Проведення здобувачами керованого спостереження педагогічного процесу з профільної навчальної дисципліни на занятті та оформлення результатів за відповідним алгоритмом. Ознайомлення з особливостями навчальних, наукових, науково-дослідницьких проєктів студентів. Вивчення навчально-методичної, наукової літератури, художніх текстів, навчальних матеріалів із запланованих фрагментів занять. Розробка фрагментів заняття, погодження його з викладачем дисципліни. Моделювання і проведення фрагментів виховних заходів. Спостереження за здобувачами групи, за роботою академнаставника.	Другий, третій тиждень
3.	Підготовка матеріалів до звіту. Подання матеріалів практики на кафедру.	Третій тиждень
4.	Захист пропедевтичної педагогічної практики.	За графіком кафедри
5.	Загальна тривалість практики	3 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Організацію та керівництво практикою здійснює викладач кафедри відповідно до педагогічного навантаження.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Звіт повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

У звітну документацію здобувача вищої освіти за практику входять такі матеріали: щоденник, у якому відображено всі форми роботи під час практики з помітками про виконання кожного виду роботи; індивідуальний план роботи; письмовий звіт про проходження практики, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики; характеристика практиканта, підготовлена закладом освіти (засвідчена підписом керівника та печаткою закладу освіти).

Звітна документація реєструється на кафедрі, подається для аналізу та оцінювання керівнику практики від кафедри. Захист практики здобувачем вищої освіти відбувається у

визначений кафедрою термін за участі всіх практикантів при комісії, призначеній завідувачем кафедри. Кожен здобувач освіти звітується про виконання програми практики. Оцінка виставляється з урахуванням аналізу поданої документації та рівня захисту й оголошується здобувачам.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки підбиваються на засіданні вченої ради факультету.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Здобувач допускається до захисту практики, якщо виконав план у повному обсязі і підготував необхідну документацію.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№	Вид роботи	Бали
1.	Захист практики	25
2.	Неформальна освіта: навчання на онлайн-платформах	20
3.	Звіт практиканта	25
4.	Щоденник	30
5.	Якість підготовки звітних документів	10
Разом		100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Про затвердження Положення про практику здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», наказ ректора ДВНЗ «УжНУ» № 388/01-17 від 24 лютого 2017 року. Ужгородський національний університет. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>
2. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», 24.12. 2020 р., № 61 / 01-04.
3. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект: навчальний посібник / Г. Токмань, Л. Козубенко, Н. Дига, Н. Черниш. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2018.
4. Про затвердження Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України № 93 від 8 квітня 1993 року. Міністерство освіти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>
5. Семенов О., Базиль О., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника : навчальний посібник. Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2011.

Допоміжна література

1. Нова українська школа : poradnyk dlya vchytelya / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ, 2017. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
2. Орлова О. Методика навчання зарубіжної літератури : навчально-методичний посібник. Полтава, 2021. 109 с.
3. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ, 2000. 384 с.
4. Петков С., Коломоець С. Методика викладання літератури. Теорія і практика. Київ, 2023.
5. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2013.
6. Штейнбук Ф. Методика викладання зарубіжної літератури у школі : навч.посіб. Тернопіль, 2009.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка. URL: <https://www.biblioteka.uz.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
3. Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
4. Наукова бібліотека УжНУ. URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Репозитарій УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>